

Esercitazioni di lingua galega (12)

Pedro Basalo Bembibre
Università degli Studi di Padova
pedro.basalobembibre@unipd.it

CORRECCIÓN DOS DEBERES

- Exercicio 4 (pp. 29-30)
- Traducir ao galego as frases da seguinte diapositiva

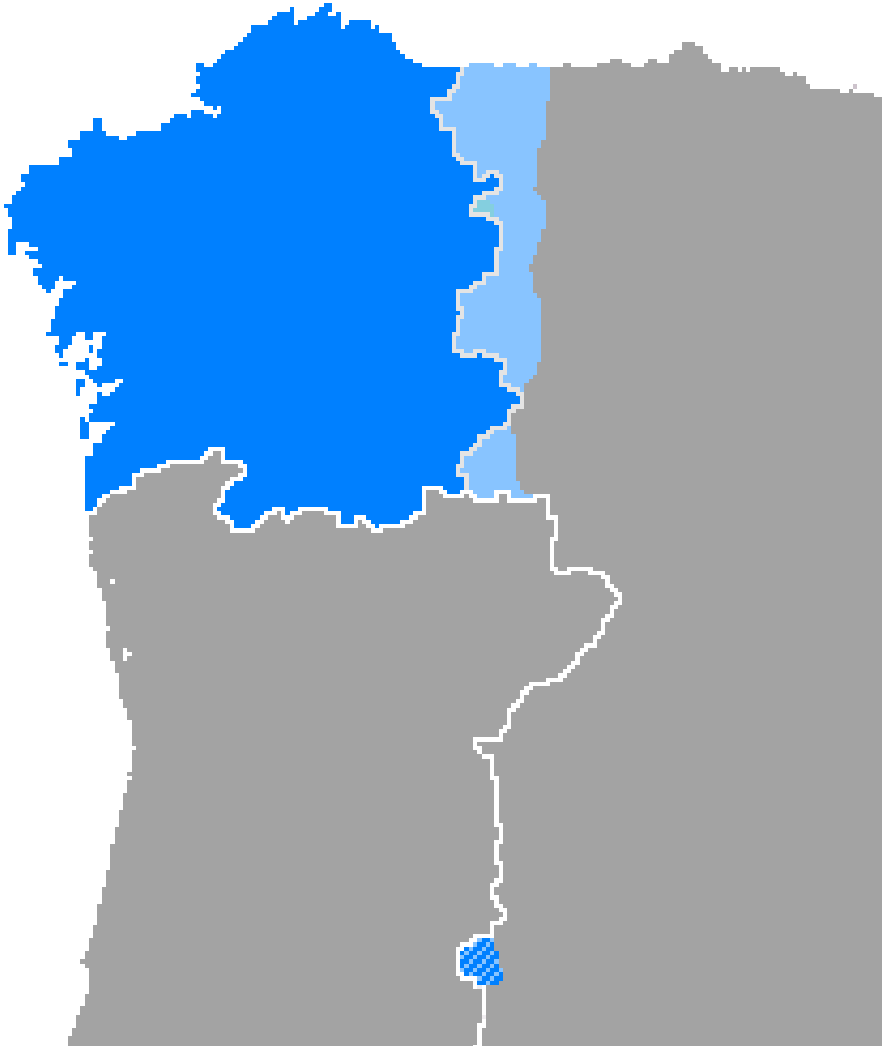
DEBERES

- Traduce ao galego as seguintes oracións:
- 1. - Chi viene alla festa giovedì sera? - Ci veniamo io e te.
- 2. Cosa fai dopo cena?
- 3. Quante cose belle ci sono a Padova!
- 4. Andiamo al mare nelle vacanze di estate.
- 5. Siete voi le nostre studentesse di giurisprudenza o sono quelle?
- 6. Hai fratelli o sorelle... o sei figlia unica?
- 7. Vi propongo di andare in discoteca, cosa ne dite?
- 8. Tuo cugino sempre fa quello che vuole.
- 9. Non mi fido di questo gatto giallo, è molto pericoloso.

ACENTUACIÓN (corríxe se é necesario)

Quizáis	Posíbeis	Detras	Mais (+)
Túnel	Bedel	Diante	Raiz
Lámpada	Democracia	Menu	Nais
Fiel	Xirasól	Accesíbel	Mobil
Biceps	Cancions	Bioloxia	Tio
Raiña	Maria	Corazón	Baleiro
Mário	Telefono	Construes	Lápis

ALGÚNS DATOS SOBRE O GALEGO

DATOS

- Falantes (potenciais): 2 millóns e medio aproximadamente
- Non se fala só en Galicia → Galego exterior
- Variacións dialectais internas (diferenzas mínimas) Exemplo:
ti vs *tu* | *nai* vs *mai* | *man* vs *mao* | *catro* vs *cuatro*

HISTORIA DA LINGUA

- Esplendor medieval | Séculos Escuros | Rexurdimento - Hoxe
- Pasado en común co portugués → Galego-portugués
- Influencia do castelán → Máis de 500 anos
- Diglosia, estereotipos e prexuizos

SITUACIÓN ACTUAL

- Lingua oficial: ensino, administración e vida pública
- Perde falantes / Gaña consciencia e importancia cultural

PORCENTAXE DE GALEGOFALANTES (2023 e 2018)

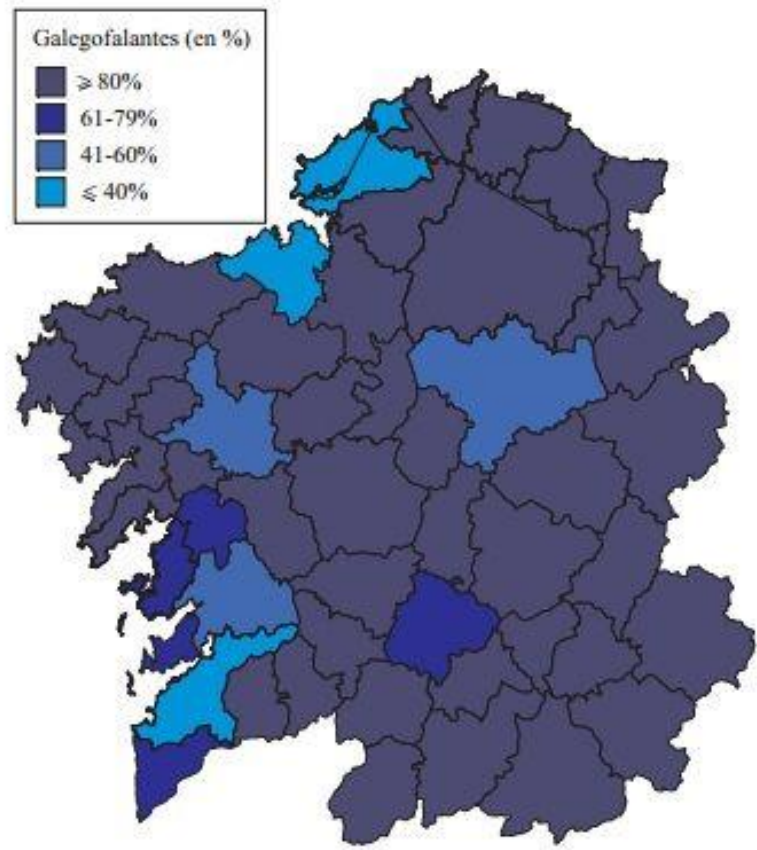
Persoas segundo a lingua na que falan habitualmente. Grandes concellos.
Ano 2023

Unidade: porcentaxe (%)

Espazo	En galego sempre	Máis galego ca castelán	Máis castelán ca galego	En castelán sempre
Concello de Ferrol	7,04	6,56	24,61	61,78
Concello da Coruña	4,52	10,96	24,92	59,60
Concello de Santiago de Compostela	22,82	21,70	30,32	25,17
Concello de Lugo	16,25	23,00	33,37	27,38
Concello de Ourense	8,21	29,66	35,85	26,28
Concello de Pontevedra	4,40	18,77	44,44	32,40
Concello de Vigo	3,91	9,55	35,67	50,87

Fonte: IGE. Enquisa estrutural a fogares. Coñecemento e uso do galego ([descarga da táboa](#))

Mapa 1.- Taxa de utilización do galego como lingua habitual por áreas comarcais

O USO DO GALEGO

	2003	2013	2023
Só galego:	43,0%	30,8%	24,0%
Só castelán:	19,6%	25,9%	29,2%
Mais galego:	18,2%	20,1%	21,5%
Mais castelán:	18,7%	22,0%	23,7%
* Maiormente galego:	61,2%	50,9%	45,5%

INSTITUTO
GALEGO DE
ESTADÍSTICA

- 2023 → Galego deixa de ser lingua maioritaria en Galicia por primeira vez na súa historia

- Transmisión xeracional

Cultura

As mulleres usan e transmiten menos o galego que os homes polos "prexuízos" que identifican o castelán como lingua de maior prestixio

Marcos Pérez Pena @marcosperezpena

mércores 15, novembro 2023

O libro negro da lingua galega (2022), Carlos Callón

**“Unha lingua non se perde
porque os que non a saben falar non a aprenden,
senón porque os que a saben falar non a usan”.**

Joxean Artze Agirre

NORMATIVIZACIÓN

- 1981: galego, lingua oficial → Administración e educación

- Normas do 1982

Instituto da Lingua Galega (falas vivas) vs Reintegracionismo (tradición escrita)

Connotacións políticas

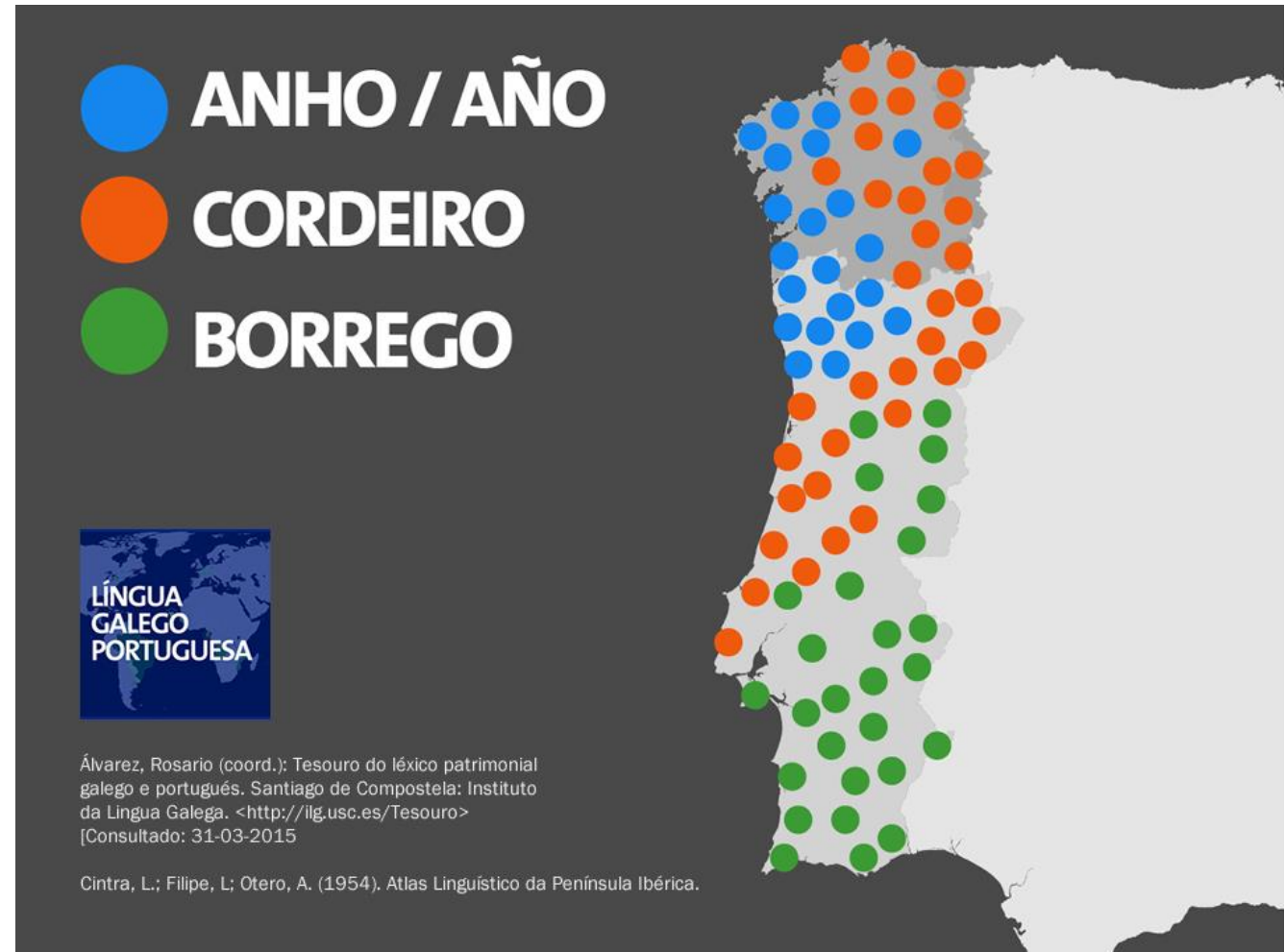
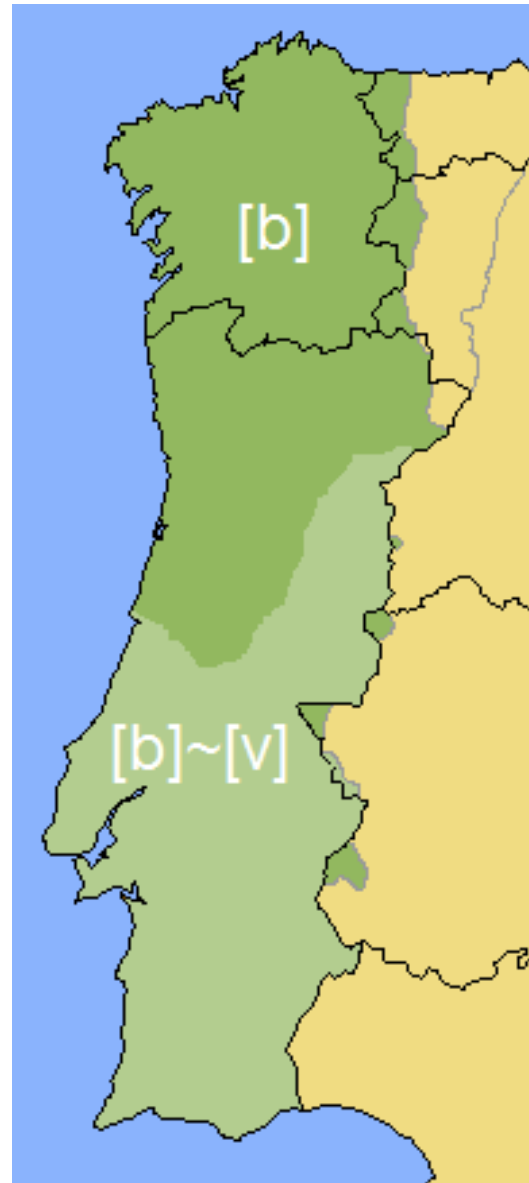
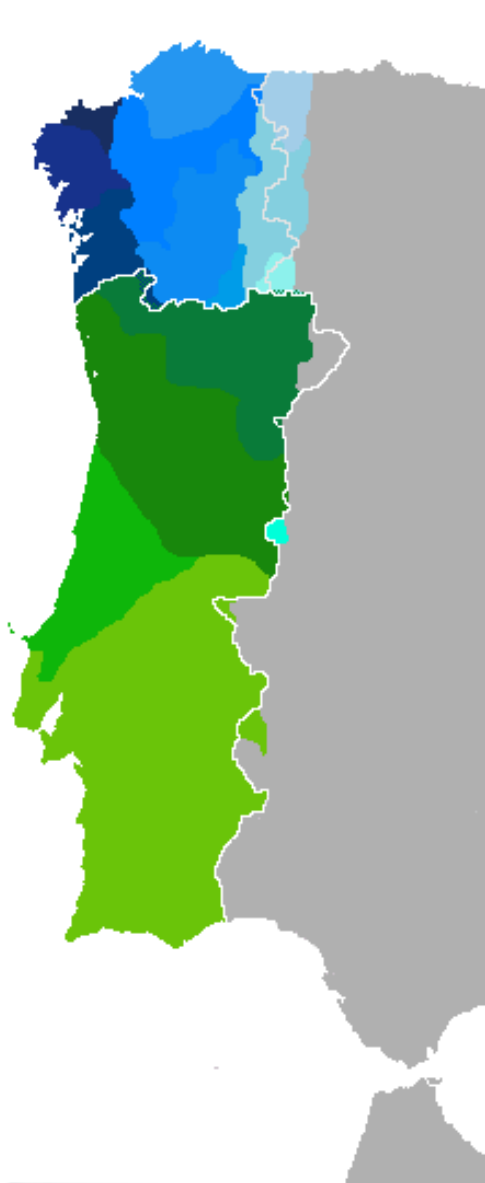
Practicidade → Facilidade para o ensino da xente alfabetizada en español

- Reforma do 2003 → Achegamento (autonomismo, reintegracionismo, lusismo)

Explica a falta de correspondencia entre escrita e pronuncia (*ao* e *todos os*)

		AUTONOMISMO		REINTEGRACIONISMO	EXCLUSIVISMO LUSISTA
		Oficialismo	Reintegracionismo de mínimos		
Concepto de lingua		galego, idioma nacional		Galego, (co)dialecto do idioma galego-português	português padrão, idioma único da lusofonia
Ortografía	Grafemas	<i>alleo, mañá, praza, luces, haber, xente, xaneiro, paseo, unha</i>		<i>alheio, manhã, praça, luzes, haver, gente, janeiro, passeio, umha</i>	<i>alheio, manhã, praça, luzes, haver, gente, janeiro, passeio, uma</i>
	Acentos	<i>cambio</i>	<i>câmbio</i>	<i>câmbio</i>	<i>Câmbio</i>
	Guión	<i>pódese facer</i>	<i>pode-se facer</i>	<i>pode-se fazer</i>	<i>pode-se fazer</i>
Morfoloxía	Sufixos e terminacións	<i>amable, amábel librería nación espacio</i>	<i>amábel livraria nazón espazo</i>	<i>amável livraria naçom espaço</i>	<i>amável livraria nação espaço</i>

CONTÍNUUM GALEGO-PORTUGUÊS

Esta e como santa maria fez estar ao monge nresen-
cos anos ao canto da passara. por que ali pidia que
li mostrasse qual era o ten que amam os que eran
en paraíso. . . . .

vena uirgen ten seruira

a paraíso yra. . . . .

Daquest un gran miragre uo qreu ora contar.

que fezo santa maria por un monge que rogou

ua sempre que le mostrasse q ten en paraíso a.

Quena uirgen ten seruira. a paraíso yra. . . . .

que o uist en sta uida ante que fosse mouer

por end a gronosa uedes que le foi fazer. . . . .

fez lo entrar en hua oita en que muitas uedes ia.

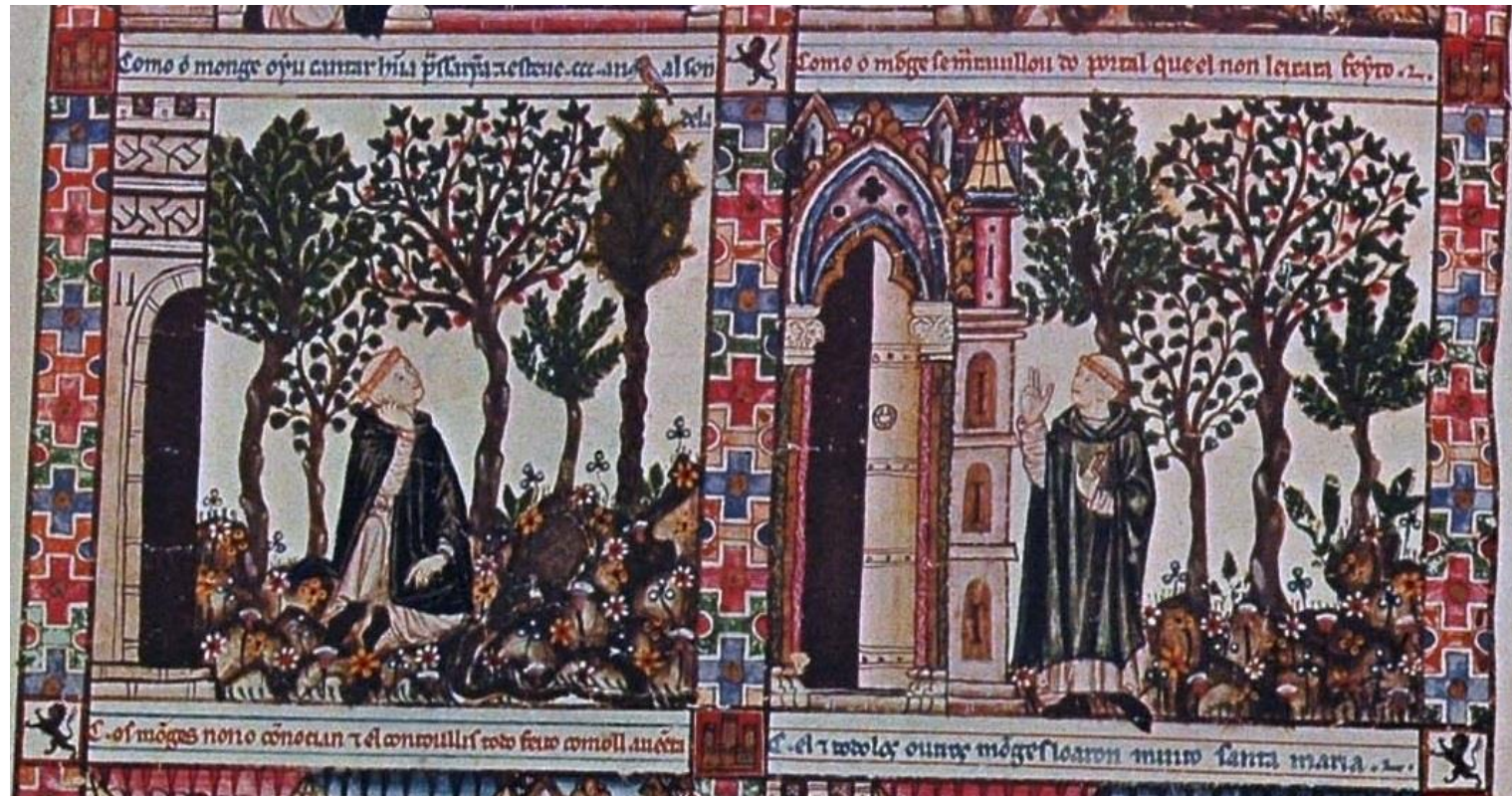
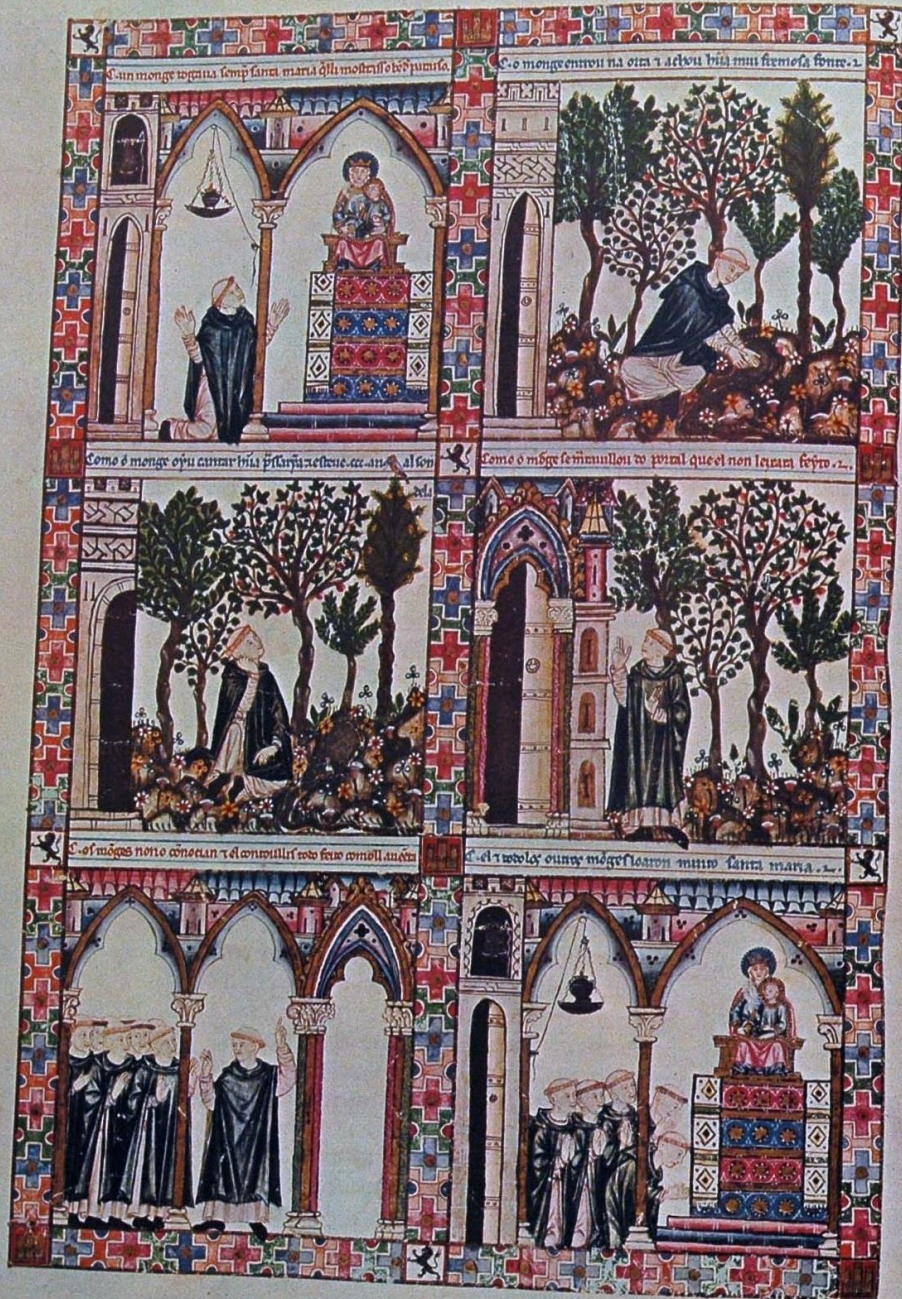
Quena uirgen ten seruira. a paraíso yra. . . . .

Entra mais aquel dia fez que hua fount adou-
mni crara i mui fymosa i cab ela sassenou
a pois laou mui ten las maos dill ai ugen q fa
Quena uirgen ten seruira a paraíso yra. . . . .
e ueiri to paraíso oque cheu muiro pedi. . . . .
algun pouco de seu uigo ante que saia daqui
i que sabia to que ten obia que galaron aia.
Quena uirgen Ben seruira a paraíso yra.
Antroite que acabara ouuo e donga oragon. . . . .
o pu hua passarinna cantar log en tan bon son
que ste escacou seento. i cantando sempr ala
Quena uirgen ten seruira a paraíso yra
tan gran sabor aia daquel cant e daquel lais.
que grandes nresenos anos esteno assi ou mais
curando que non estuera se non pouco com esta
Quena uirgen Ben seruira. a paraíso. . . . .
Mong algua ues no ano quanto sal a o uirgen. . . . .
dell foit a passarinna que foi a el mui gren. . . . .
i diz eu daqui irme quero ca oi mais comer qra
Quena uirgen Ben seruira. a paraíso ira
conuent e foit elogo i achou un gran portal.
que nunca uita i disse ai Santa Maria ual
non e est o meu moesteiro pois temi queisse fara
Quena uirgen Ben seruira. a paraíso ira.
Deli entrou na eigreia i ouueton gran pauzer
os monges quanto o uiron i remantouillo por
dizem amigo uos quen sores ou q buscates aca
Quena uirgen Ben seruira. a paraíso ira.
Dill el busco meu abate que agor aqui Leixei. . . . .
i o puer i os frades de que migoira quirei. . . . .
quanto fui a aquela oita. . . . . seen quen mio diti
Quena uirgen Ben seruira. a paraíso yra
uante est opu o abate reueo por de sal sen. . . . .
i ouguili o conuent mais desque souberu ten
de como fora este feio oulseron quen opra. . . . .
Quena uirgen Ben seruira. a paraíso yra.
unca tan gran marauilla como ten por este fez.
plo uigo de sta madre uirgen santa de gran prez
i por aqesto a loemos. mais quena non loata.
Quena uirgen ten seruira. a paraíso ira
dis douca coula que seia capar de gran terer e
por quanto nos le pedimo nos da seu fill ala ste
por ela. i aqui nos mostra oque nos reuiois dara.
Quena uirgen Ben seruira. a paraíso ira.

Cantiga 103 (s. XIII)

“Quen a Virgen ben servirá a Paraíso irá”

DEBERES

- 2ª entrega: luns, 24 de novembro (antes das 14:00)

Fai un vídeo falando en galego (duración aprox. 1 minuto)

Posibles ideas: curiosidades (de Italia, da vosa cidade), vídeo virais, retos, contar unha historia, documental, receitas de cociña...

Enviádemo por correo electrónico, por favor!

**O DÍA 24 DE NOVIEMBRO HABERÁ PREMIO PARA O MELLOR
VÍDEO!**